

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till:
s.fs@regeringskansliet.se

Remissyttrande – En starkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Socialdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg instämmer i allt väsentligt med utredningens förslag för att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap. Dock anser Region Kronoberg att utredningen varit för snäv i sin ansats och lagt stort fokus på läkemedel medan annan kritisk försörjning inte nämns alls, exempelvis textilier och diesel. Hälso- och sjukvården är starkt beroende av fler produkter än de som utredningen tar upp och som man kommer att behöva beredskapslagra eller på annat sätt säkra tillgång till.

Region Kronoberg har valt att lämna synpunkter på nedanstående kapitel:

Synpunkter

Kap. 5 Principer för en bättre försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården

5.1.4 Tillverkningsresurserna kan användas bättre i kris

Region Kronoberg håller till stor del med om det som skrivs i detta kapitel. Det som inte tas upp är att vi har ett regelverk i form av LOU som gör det svårt eller nästan omöjligt att säkra produktion i Sverige. Även om vi kunde få ”undantag” som gör att vi kan säkra inhemsk produktion så måste aktuell producent på något sätt se till att även råvarorna/insatsvarorna som behövs för produktion kan säkras. Beroende på typ av kris är det svårt att veta om kapaciteten är begränsad av tillgången till råmaterial eller insatsvaror från leverantörer utanför egna landets gränser.

5.4.2 Det införs en bestämmelse i HSL om vård vid fredstida kriser och krig.

Utredningen föreslår att det införs en ny 5 kap. 9 § i HSL som anger att hälso- och sjukvården vid fredstida kriser och i krig ska ha kapacitet att utföra sådan vård som inte kan anstå.

Detta ställer mycket stora krav på regionerna och det kommer att vara mycket svårt att upprätthålla vård som inte kan anstå i exempelvis krigssituationer där stora delar av verksamheten kan vara utslagen. Om regionerna ska ta höjd för utredningens intentioner kommer det att vara mycket kostnadsdrivande. Ambitionen måste vara att hälso- och sjukvården ska prioritera vård som inte kan anstå och därför behöver vårdprinciper för kris och krig tas fram i ny, aktuell version eftersom dessa principer ligger till grund för prioriteringar.

Kap. 7 Försörjning under normala förhållanden

7.1.4 Krav på kommuner och regioner att ha utökad lagerhållning

Region Kronoberg ser positivt på förslaget om lagringsskyldighet men anser det nödvändigt att Socialstyrelsen samverkar med regioner och kommuner i arbetet med att ta fram underlag om innehållet och omfattningen av den föreslagna lagringsskyldigheten.

Bra med definitionen ”läkemedel som normalt används och omsätts” och att utredningen föreslår att lagerhållningen ska motsvara en månads förbrukning i normalläge. Detta underlättar när regionerna ska planera och dimensionera sitt arbete.

Kap. 9 Lagringsskyldighet

Region Kronoberg ställer sig mycket positiv till utredningens förslag om en ny lag om lagerhållningsskyldighet av sjukvårdsprodukter för fredstida kriser, höjd beredskap och krig.

9.2.4 Regeringen föreskriver om vilka omsättningsbara sjukvårdsprodukter som ska omfattas

Region Kronoberg ser positivt på förslaget att det i lagen införs ett bemyndigande för regeringen att förskriva om vilka omsättningsbara sjukvårdsprodukter som ska omfattas av lagringsskyldighet. Det är dock viktigt att regionerna blir delaktiga i arbetet med att definiera vilka produkter som ska lagras och att innehållet utgår från de produkter som används i vardagen.

9.3.2 Sjukvårdsprodukter som inte är läkemedel

Region Kronoberg ser positivt på förslaget. Det behöver framhållas att regionerna ska kunna avtala om lagerhållning hos annan aktör eller leverantör.

Det kan bli ett problem att lagra reservdelar och nödvändiga förbrukningsartiklar till medicinskteknisk utrustning eftersom regionernas utrustning ser olika ut, är av olika fabrikat och modeller. Mot bakgrund av det bör man överväga om en likriktning av dessa produkter bör göras redan i vardagen, exempelvis genom nationella upphandlingar. Detta skulle även underlätta vid omfördelning av utrustning och personal mellan regionerna.

10 Tillverkningsberedskap

Region Kronoberg ser positivt på planering för tillverkningsberedskap. Lager är en mycket viktig komponent, men inhemsk beredskapsproduktion och tillgång till råvaror och tillsatsvaror är en minst lika viktig fråga.

Ett alternativ eller komplement till statlig tillverkningsberedskap skulle kunna vara att hitta möjligheter i Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) att kunna ställa krav om inhemsk kapacitet i form av lager och produktion vid upphandlingar.

Kap. 11 Metoder för att få mer sjukvårdsprodukter i Sverige

11.3 Operativa inköp

Region Kronoberg är tveksam till förslaget att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att skapa en nationell funktion för inköp av sjukvårdsprodukter som säkerställer hälso- och sjukvårdens behov i händelse av kris eller krig. Ges Socialstyrelsen en sådan operativ roll frångår man ansvarsprincipen och oklarheter kan uppstå angående vilka inköp som görs på regional respektive nationell nivå. Detta kan även försämra hälso- och sjukvårdens förmåga att på ett robust sätt hantera försörjningsfrågor i kris och i krig.

Nationell samordning behövs, det bör etableras ett samarbete bl.a. mellan regionerna och Socialstyrelsen för att underlätta inköp, upphandling och hantering av nationella avtal under kris.

Kap.12 Effektivare användning av de sjukvårdsprodukter som finns i Sverige

12.3 Nationell lägesbild över tillgången på läkemedel och medicintekniska produkter

Region Kronoberg ser positivt på utredningens förslag gällande nationell lägesbild men vill poängtera vikten av att man tar stor hänsyn till informationssäkerhet och säkerhetsskydd i uppbyggnaden av system för att hantera dessa uppgifter.

Viktigt är att skyldigheter och ansvar för rapportering och lagerhållning även gäller privata vårdgivare som bedriver offentlig vård.

Kap. 13 Säkerställd distribution i kris och krig

13.3 Beredskapsapotek

Region Kronoberg ser mycket positivt på att det införs beredskapsapotek med geografisk spridning över landet. Det är viktigt att regioner och kommuner får vara delaktiga i arbetet med att avgöra var dessa apotek placeras.

Kap. 16 Konsekvenser av utredningens förslag

16 Konsekvenser av utredningens förslag

De förslag som framförs av utredningen innebär en avsevärd ambitionshöjning och kommer att innebära en motsvarande avsevärd kostnadsökning för regionerna. Region Kronoberg poängterar vikten av att dessa kostnader fullt ut kompenseras av staten. Vidare behöver compensationen för ökade kostnader utvärderas över tid för att säkerställa att den fullt ut kompenserar regionerna för de ökande kostnaderna.